decît numai tangenţial şi în limitele concurenţei pe care aceasta — ca şi producţia capitalistă de import — o făcea celorlalte forme industriale.

Plecînd de la constatarea potrivit cărei „caracteristica esenţială a tabloului industrial al celei de a doua jumătăţi al secolului al XIX-lea este eterogenitatea sa" (p. 6), autorul precizează, încă în prima parte a lucrării, că, „din mai multe forme de industrie" care se luptau „pentru a rămîne pe piaţă", „la finele veacului, dacă privim în ansamblu producţia industrială a României, nici una dintre formele industriale: meseriaşul mic, cooperaţia capitalistă simplă, manufactura şi fabrica, nu dispune în toate ramurile de preponderenţă şi cu atît mai puţin de exclusivitate" (p. 43).

Lucrarea este întocmită pe o bază documentară apreciabilă. Pe lîngă informaţiile inedite, autorul a folosit, cu scrupulozitate, o literatură aproape uitată de istorici şi economişti, alcătuită din zeci de broşuri, mici monografii, articole de presă, rapoarte şi dări de seamă etc. Nu au fost neglijate nici lucrările publicate în ultimele două decenii. Deosebit de preţioasă este bibliografia selectivă de la sfîrşitul lucrării, cuprinzînd principalele cărţi, broşuri şi articole din periodice referitoare la istoria economiei româneşti din epoca istorică ce a făcut obiectul cercetării.

Lucrarea, la fel de utilă atît pentru istorici, cît şi pentru economişti, se recomandă de la sine ca o operă valoroasă pentru cei ce doresc să cunoască istoria societăţii româneşti din a doua jumătate a secolului trecut.

D. Rusu

C. BOTEZ şi L. EŞANU: *Uzina mecanică de material rulant din Paşcani, 1869—1969*, Iaşi, 1970, 236 p.

Mult aşteptată de cercetători din domeniul istoriei, economiei, sociologiei şi de locuitori ai oraşului Paşcani, monografia Uzina mecanică de material rulant, prilejuită de centenarul existenţei sale, reprezintă nu numai o realizare în conformitate cu cerinţa ştiinţifică de a pune la îndemîna specialiştilor un valoros material, ci ea marchează încă un moment important în munca de alcătuire de sinteze la nivelul întreprinderilor care au pus cu un secol în urmă bazele activităţii moderne în domeniul transportului feroviar sau în oricare alt domeniu.

Realizarea lucrării pe care o prezentăm a necesitat un mare efort, datorită insuficientelor studii scrise pînă acum în legătură cu această unitate feroviară. Din capul locului trebuie, deci, precizat că autorii şi-au asumat o sarcină foarte dificilă. Învingerea greutăţilor a fost posibilă numai prin investigaţii în biblioteci, dar mai cu seamă în arhivele C.C. al P.C.R., Institutului de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., M.F.A. Rîmnicu-Sărat, Ministerul Muncii, Direcţiei Regionale C.F.R. Iaşi, Uzinei mecanice de material rulant Paşcani, Consiliului popular orăşenesc Paşcani, Comitetului judeţean Iaşi a P.C.R., ca şi în Arhivele statului din Iaşi şi Fălticeni.

În baza unei bogate şi variante documentări, autorii au conceput lucrarea monografică, din punct de vedere structural, în trei mari compartimente: 1) atelierele Paşcani între anii 1869—1944, în care reliefează situaţia economică, socială, demografică şi urbanistică a aşezării în anul înfiinţării atelierelor, apoi evoluţia înregistrată de acestea în diferitele etape ale istoriei patriei; 2) tradiţii revoluţionare ale muncitorilor ceferişti din Paşcani, cu evidenţierea aspectelor organizatorice şi a acţiunilor de luptă desfăşurate de la primele începuturi pînă în anul 1944; 3) activitatea Uzinei mecanice de material rulant în anii regimului democrat popular şi ai perioadei de dezvoltare multilaterală a socialismului, cu care ocazie se pune în lumină lupta întregului personal, în cadrul efortului naţional, de refacere a atelierelor după 23 August 1944, dezvoltarea sa economică şi social-culturală în perioada 1948—1969.

Textul autorilor este precedat de o copie de pe decretul Preşedintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, privind conferirea „Ordinului muncii" clasa I Uzinei mecanice de reparat material rulant din Paşcani, de Cuvîntarea rostită de Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim secretar al Comitetului judeţean Iaşi al P.C.R., la adunarea festivă de la Uzina mecanică din Paşcani, cu prilejul a 100 de ani de activitate, şi de prefaţa — în realitate un studiu introductiv —, datorită inginerului dr. Dem. Urmă.

Autorii relevă că încă de la finele anului 1869, Paşcanii au devenit nu numai cel mai important centru feroviar din ţară, dar şi cel mai însemnat centru tehnic. Dacă din punct de vedere tehnic această situaţie a durat doar cîţiva ani, întrucît în ţară au apărut centre feroviare mai importante decît Paşcanii, sub raport strict feroviar, înţelegînd prin aceasta importanţa sa ca nod de cale ferată, oraşul de pe Siret şi-a păstrat permanent primatul în reţeaua C.F.R. din centrul şi nordul Moldovei. Multiplele activităţi desfăşurate în depresiunea subcarpatică din părţile Tîrgului Neamţ şi în general în regiunea cuprinsă între munţii Bistriţei şi apa Siretului dau o contribuţie de seamă în traficul local şi de tranzit al centrului feroviar Paşcani. Funcţiile sale economico-sociale, apărute încă de la sfîrşitul anului 1869, au permis ca vechea aşezare să se transforme repede şi să se afirme marele adevăr că *Paşcanii sînt un dar al căilor ferate*. Privită şi sub acest aspect, monografia de faţă ne apare şi ca o monografie a oraşului Paşcani.

Autorii relevă pe larg, că centrul feroviar a devenit repede şi un centru al mişcării muncitoreşti din ţara noastră. Înfiinţarea în 1896 de către un grup de tineri ceferişti păşcăneni, sub influenţa ideilor socialiste, a cunoscutului club de lectură şi a bibliotecii muncitoreşti „Unirea C.F.R. Paşcani", manifestarea de solidarizare din august 1888 cu acţiunile greviste ale muncitorilor de la Atelierele C.F.R. din Capitală, eliberarea ţăranilor arestaţi în timpul răscoalelor din 1907, grevele şi mitingurile de protest din eroicul an 1933 sînt doar cîteva din acţiunile pe care am crezut necesar să le relevăm în prezenta notă bibliografică.

Grija partidului şi guvernului de a dezvolta necontenit acest vechi centru feroviar şi muncitoresc al ţării este materializată în diverse moduri : hale noi, cu destinaţii variate, maşini-unelte moderne şi agregate de mare productivitate, instalaţii ajutătoare etc. Condiţiile de lucru şi trai sînt cu totul altele decît cele din trecut. Pentru a sprijini ideile, autorii aduc şi o bogată ilustraţie care pune în antiteză prezentul luminos cu trecutul întunecat, subliniind dovezile de luptă şi eroism ale muncitorilor.

Apreciem cu satisfacţia pe care o încearcă orice cercetător la apariţia unei astfel de lucrări — prima de acest fel în literatura noastră de specialitate — valoarea ei ştiinţifică, faptul că prezintă un deosebit interes nu numai pentru specialiştii din reţeaua C.F.R., ci şi pentru cercetătorii din domeniul istoriei, economiei şi sociologiei. Autorii au realizat o sinteză de o largă accesibilitate, utilă nu numai pentru că sărbătorirea centenarului o cerea, dar şi pentru faptul că necesitatea unor asemenea monografii a fost demonstrată.

I. Saizu

ANNALES, ÉCONOMIES, SOCIÉTÉS, CIVILISATIONS
24e ANNÉE — Nr. 1—6, 1969

Apărută în anul 1929, sub direcţia lui Lucien Febvre şi Marc Bloch, într-un moment cînd problemele legate de ceea ce este şi ceea ce trebuie să fie istoria, metodele sale de cercetare precum şi raporturile ei cu alte ştiinţe declanşau dispute aprige între diferite şcoli şi curente, revista „Annales" avea să devină una din cele mai prestigioase publicaţii.

Faptul este pe deplin explicabil dacă avem în vedere că fondatorii ei, promovînd şi apărînd principiul potrivit căruia „l'objet de l'histoire est par nature l'homme"[1]

[1] *Annales*, nr. 6, nov.—dec. 1969.